

Bilaga 13:2 till kommunstyrelsens protokoll den 23 augusti 2006, § 4

PM 2006 RI (Dnr 314-1633/2005)

Svar på skrivelse från Svante Linusson angående medverkan i kampanjen om miljöavgifter/trängselskatt

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelse 18 april 2005 från Svante Linusson anses besvarad med vad som anförts i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Bakgrund

Svante Linusson har för stockholmspartiet i en skrivelse den 18 april 2006 inkommit med en begäran om att partiet önskar vara officiellt medverkande i kampanjen vid folkomröstningen om Stockholmsförsöket. (*bilaga*)

Han önskar att partiet får delta i de planeringsmöten och samordningsmöten som sker inför kampanjen samt att partiet får del av de ekonomiska resurser som Stockholms stad satsar särskilt för att sprida information och argument för och emot inför folkomröstningen.

Remisser

Skrivelsen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Jag förstår stockholmspartiets önskan att få möjligheter att fullt ut delta i arbetet med att vinna stockholmarna för ett ja i folkomröstningen om miljöavgifter/trängselskatt. Inom staden har det inte bildats någon särskild kampanjorganisation för ja respektive nej men det är glädjande att notera att stockholmspartiet nu fullt ut deltar i de kampanjorganisationer som bildats utanför Stadshuset.

Frågan om kampanjresurser till organisationer utanför kommunfullmäktiges partier har varit föremål för omfattande utredningar. Stadsledningskontorets juridiska avdelning har i två promemorior visat att det inte är möjligt för kommunfullmäktige att besluta om sådant stöd – *bilaga 1-2*.

Jag förslår kommunstyrelsen besluta följande

Skrivelse från Svante Linusson anses besvarad med vad som anförts i denna promemoria.

Stockholm den 19 maj 2006

ANNIKA BILLSTRÖM

Bilagor

Bilaga 1 Juridiska avdelningens promemoria

Bilaga 2 Juridiska avdelningens kompletterande promemoria

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå förslag till beslut
2. därutöver anföras:

Folkpartiet, vänsterpartiet, miljöpartiet och kristdemokraterna i Stockholm stad är överens om att avsätta hälften av det partistöd partierna erhöll från fullmäktige som stöd inför folkomröstningen om miljöavgifter/trängselskatt till kampanjorganisationerna på JA- respektive NEJ-sidan.

Vi menar att när Stockholm nu för första gången genomför en kommunal folkomröstning så är det viktigt att stockholmarna verkligen får möjlighet att skaffa sig uppfattning i frågan utifrån de skilda uppfattningar som finns. Opinionsbildning av demokratiska organisationer utanför de etablerade partierna är en viktig del för att föra dialog i samhället.

Som borgarrådet anför, finns det inte juridiska möjligheter att fördela kampanjmedel till andra än organisationer än fullmäktiges partier. Partierna i kommunfullmäktige har dock möjligheten att vidarebefordra sina medel, så att även andra än dessa sju partier kan delta i folkomröstningskampanjen. Folkpartiet, vänsterpartiet, miljöpartiet och kristdemokraterna erhöll tillsammans över 5 miljoner kr i stöd inför folkomröstningen. Vi avsätter nu drygt 2,5 miljoner kronor som fördelas lika mellan de två organisationer som fungerar som paraplyorganisationer för JA- respektive NEJ-sidan.

Vi uppmanar socialdemokraterna och moderaterna, som tillsammans erhöll knappt 9 miljoner kr i stöd inför folkomröstningen, att på samma sätt avsätta hälften till de JA- och NEJ-organisationerna.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) enligt följande.

De av kommunfullmäktige till partierna anslagna medlen med anledning av folkomröstningen om trängselskatt har i vårt fall redan utbetalats till vår partiorganisation som sköter vår kampanjverksamhet. Vi anser inte att kampanjmedlen bör fördelas vidare till andra organisationer än de politiska partierna.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp), *Margareta Olofsson* (v) och *Viviann Gunnarsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Rolf Könberg* (alla m) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Kristdemokraterna har avsatt hälften av det partistöd som kd erhöll inför folkomröstningen om trängselskatt till en nystartad kampanjorganisation på Nej-sidan. Kristdemokraterna är givetvis bara beredda att ekonomiskt stödja organisationer och kampanjer som delar våra politiska mål. Det är en förtroendefråga gentemot väljarna och partiets medlemmar och interna demokrati.

Kristdemokraterna som parti har inte, och kommer alltså inte heller, att på något sätt stödja ja-sidan. Det får socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet göra. Miljöavgiftskansliets är dessutom att betrakta som en kampanjorganisation för ja-sidan, så ekonomiska resurser saknas knappast för dem som vill fortsätta att beskatta stockholmarna på det här sättet.

ÄRENDET

Svante Linusson har för stockholmspartiet inkommit med en begäran om att partiet önskar vara officiellt medverkande i kampanjen vid folkomröstningen om Stockholmsförsöket.

Han önskar att partiet får delta i de planeringsmöten och samordningsmöten som sker inför kampanjen, samt att partiet får del av de ekonomiska resurser som Stockholms stad satsar särskilt för att sprida information och argument för och emot inför folkomröstningen.

REMISSER

Skrivelsen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 7 september 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt kommunallagen kan ekonomiskt bidrag utbetalas till politiska partier i samband med en folkomröstning, men detta omfattar endast de partier som ingår i fullmäktige. För partier som inte ingår i fullmäktige betalas endast ut bidrag i samband med omställningen efter ett val för partier som tidigare ingick i fullmäktige. Denna omställningsperiod omfattar ca 1 år efter valet, och bidrag utgick under 2003 till Stockholmspartiet för denna omställning.

Frågan om organisationen för folkomröstningen och därmed vidhängande kampanjorganisation utreds för närvarande i stadshuset, och frågan är därför för tidig att besvara.

PM

2005-10-27

Finansroteln har hemställt om juridiska avdelningens yttrande i frågan om det är förenligt med gällande rätt att fullmäktige inför kommande folkomröstning avseende miljöavgifter/trängselskatt anslår medel till kampanjer avsedda att skapa opinion för- respektive mot en fortsättning med miljöavgifter/trängselskatt inom Stockholms stad.

Jag får härmed anföra följande.

I den grundläggande kompetensbestämmelsen enligt 2 kap. 1 § kommunallagen (KL) ligger ett principiellt förbud mot att ge ekonomiskt stöd åt enskilda, eftersom det i regel inte kan vara ett allmänt intresse att sådant stöd lämnas. Undantag från förbudet finns i viss speciallagstiftning. Enligt rättspraxis ingår det inte heller i den kommunala kompetensen att utan uttryckligt författningsstöd ekonomiskt stödja politiska partier och organisationer i deras politiska verksamhet. Genom vissa specialregler i KL och speciallagar har kommunerna emellertid fått vissa befogenheter på området. Bl. a. får kommuner enligt 2 kap. 9 och 10 §§ KL ge ekonomiskt bidrag och annat stöd (partistöd) till de politiska partier som är representerade i fullmäktige.

Enligt 3 kap. 9 § KL och lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar har fullmäktige numera vissa befogenheter att anordna rådgivande lokala folkomröstningar. Någon speciallag som medger kommunalt ekonomiskt stöd till politiska organisationer inför lokala folkomröstningar finns emellertid inte.

Det finns två rättsfall som är av intresse i detta sammanhang. I det ena fallet från 1982 (RÅ 1982 2:8) upphävdes ett kommunalt beslut om ekonomiskt stöd till en kampanjkommitté som bildats inför en riksomfattande folkomröstning om kärnkraften. I det andra fallet från 1993 (RÅ 1993 ref. 32) upphävdes ett beslut av kommunstyrelsen i Malmö om anslag av medel till en kampanj för att skapa opinion för en fast förbindelse mellan Malmö och Köpenhamn.

Med hänvisning till det anförda föreligger enligt juridiska avdelningens uppfattning stor risk för att ett beslut om anslag av medel till organisationer för bedrivande av politiskt kampanjarbete inför kommande folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt upphävs vid en eventuell laglighetsprövning. Detta gäller även om ekonomiskt stöd skulle ges för såväl en ”ja- sida” som en ”nej-sida”.

Stockholm som ovan

Oscar Jacobsson

Kompletterande PM

2006-03-23

I PM av den 27 oktober 2005 har juridiska avdelningen yttrat sig i frågan om det är förenligt med gällande rätt att fullmäktige inför kommande folkomröstning avseende miljöavgifter/trängselskatt anslår medel till kampanjer avsedda att skapa opinion för- respektive mot en fortsättning med miljöavgifter/trängselskatt inom Stockholms stad. Enligt juridiska avdelningens uppfattning föreligger stor risk för att ett sådant beslut upphävs vid en eventuell laglighetsprövning.

I ett ärende - Kommunal folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt i Stockholms stad - som skall upp till kommunfullmäktige, dnr 314-4168/2005, föreslås bl a att kommunstyrelsen beslutar att stadsledningskontoret får i uppdrag att utarbeta förslag till informationsinsatser inför folkomröstningen och därvid se över möjligheten att allsidigt stödja informationsinsatser av enskilda organisationer.

Med anledning härav anför jag följande.

Juridiska avdelningen uppfattar att med att allsidigt stödja informationsinsatser av enskilda organisationer avses ett slags bidrag i opinionsbildande syfte för respektive mot en fortsättning med miljöavgifter/trängselskatt. Enligt juridiska avdelningens uppfattning går det inte att bortse från att opinionsbildningen har en politisk dimension.

Till komplettering av det som anfördes i PM av den 27 oktober 2005 kan följande anföras.

I 2 kap. kommunallagen (KL) finns reglerna om kommunernas befogenheter. Där finns även likställighetsprincipen och möjligheterna att ge stöd åt enskilda, dvs fysiska och juridiska personer, reglerad. Något stöd för att ge ekonomiskt stöd till enskilda organisationer för opinionsbildande verksamhet har inte kunnat finnas.

Kompetensen kan utvidgas genom särskild lagstiftning. Ett exempel är bestämmelserna i 2 kap. 9 och 10 §§ KL, enligt vilka kommuner får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd (partistöd) till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Fullmäktige skall besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti. Vid tillkomsten av bestämmelserna om partistöd uttalades att stödet bör ses som ett allmänt samhälleligt stöd för att förbättra partiernas möjlighet att utveckla en aktiv medverkan i opinionsbildningen bland medborgarna och därigenom att stärka den kommunala demokratin. Det är således fråga om ett samhälleligt stöd för att generellt främja opinionsbildning och därigenom stärka den kommunala demokratin. Med hänsyn härtill är bedömningen att ekonomiskt stöd till andra intresseorganisationer för ifrågavarande informationsinsatser skulle betraktas som bidragsgivning i strid med gällande regler.

I samband med lagen (2004:629) om trängselskatt antog riksdagen en särskild kompetensutvidgande lag, lagen (2004:772) om kommunal medverkan vid statlig trängselskatt. Lagen klarlägger att en kommun eller ett landsting får biträda staten med information om tillämpningen av trängselskatt till medlemmar inom såväl det egna området som andra kommuner och landsting. Därutöver ges kommunen och landstinget rätt att biträda staten med förvaltning och upphandling med anledning av trängselskatten. Inte heller denna lag, som ju avser biträde åt staten med vissa åtgärder ger lagstöd för beviljande av ekonomiskt stöd för informationsinsatser i opinionsbildande syfte från enskilda organisationer.

Med hänvisning till det anförda vidhåller juridiska avdelningen sin uppfattning att det föreligger stor risk för att ett beslut om anslag av medel till organisationer för bedrivande av opinionsbildning inför kommande folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt upphävs vid en eventuell laglighetsprövning. Det förhållandet att bidrag för motsvarande ändamål har lämnats i andra kommuner legitimerar inte att bidrag lämnas i förevarande fall.

Stockholm som ovan

Oscar Jacobsson